

ОБЩИНА ВЪЛЧИ ДОЛ

тел. +359 5131/2315; Факс +359 5131/3450
п.к. 9280, гр. Вълчи дол, пл. "Христо Ботев" №1; e-mail: oba@valchidol.bg

Проект!

ПРОГРАМА
ЗА НАМАЛЯВАНЕ РИСКА ОТ БЕДСТВИЯ
ОБЩИНА ВЪЛЧИ ДОЛ

2026-2030

Съдържание

История на промените	4
Б. Определения и дефиниции на основните понятия.....	4
Раздел I. Въведение.....	11
2. Нормативна и стратегическа рамка.....	14
Таблица 3. Стратегически документи	15
Раздел II. Общи сведения за община Вълчи дол (EKATTE VAR09).....	17
Раздел III. Анализ на рисковете в община Вълчи дол.....	29
2. Резюме на резултатите от оценката	34
Таблица 9.....	34
3. Анализ на основните рискове	34
5. Приоритетни мерки и дейности (2026–2030 г.).....	37
6. SWOT АНАЛИЗ	38
6.1. Силни страни. Таблица 11	38
Таблица 11. Силни страни.....	38
6.2 Слаби страни. Таблица 12	38
Таблица 12 Слаби страни.....	38
6.3 Възможности. Таблица 13	38
Таблица 13 Възможности.....	39
6.4 Заплахи. Таблица 14	39
Таблица 14. Заплахи.....	39
7. Мониторинг и оценка.....	39
8. Заключение и разпоредби.....	39
7. Стратегически цели и оперативни цели	39
Стратегическа цел 1: Постигане на устойчивост на обществото при бедствия	39
Стратегическа цел 2: Изграждане на капацитет за управление на риска от бедствия	40
Стратегическа цел 3: Намаляване на съществуващите рискове от бедствия	41
Стратегическа цел 4: Устойчиво финансиране на защитата при бедствия	41

10. Дейности за реализация на програмата	42
10.1. Приоритетна област: РАЗБИРАНЕ НА РИСКА ОТ БЕДСТВИЯ	42
11. Приоритетна област: засилване на институционалното управление	43
Съпътстващи принципи на периодична оценка на риска и мониторинг на промените:	47
Таблица 16. Обединена таблица за мерки за намаляване на риска от индустриални и природни бедствия – Община Вълчи дол	47
Раздел IV. Проблеми за оценка на риска и намаляване на риска от бедствия	51
Раздел V. Следващи стъпки	51
Раздел VI. Допълнения и уточнения.....	52

А. Разпространение и история на промените в плана

Тази програма за управление на риска при бедствия е разработена по проект „УСПЕХ – Умения, Синергия и Партньорства за Европейски Хоризонти“, по Договор за БФП № BG16RFTA001-1.007-0001-C01, като част от отговорността на общината по смисъла на Закона за защита при бедствия, Обн. ДВ. бр.102 от 19 Декември 2006г с последно изм. и доп. изм. и доп. ДВ. бр.60 от 7 Юли 2020 г.,.

Списък за разпространение

Копие на програмата	Име на организацията
1 бр.	Областна администрация Варна
1 бр.	ПБЗН – Вълчи дол
1 бр.	ПУ на МВР – Вълчи дол
1 бр.	Филиал за спешна медицинска помощ
1 бр.	ВиК ЕАД Варна – район Вълчи дол
1 бр.	Дирекция „Социално подпомагане“ – Вълчи дол

История на промените

Промяна №	Дата	Променена част, страница/и	Дата на изпращане	От кого е изпратена

Б. Определения и дефиниции на основните понятия

Определенията и дефинициите на основните понятия посочени в този документ се основават на:

- Закон за защита при бедствия¹;

¹ Закон за защита при бедствия, обн. ДВ. бр.102 от 19 декември 2006 г, изм. и доп. ДВ. бр. 60 от 7 юли 2020

- Report of the open-ended intergovernmental expert working group on indicators and terminology relating to disaster risk reduction, United Nations General Assembly 1.12.2016 ²;
- ISDR, Terminology: Basic terms of disaster risk reduction³
- Наръчник Намаляване на пространствено обвързаните рискове в европейските региони и общини MISRaR
- Речник на термините и дефинициите в науката за риска. Center for Disaster Management and Risk Reduction, Karlsruhe Germany, Алианс за околната среда, София България, АУРЕ – ЕКОРЕГИОНИ, София, България
- Експериментален речник за управление на риска с приоритет наводнения. Общоприети термини и тяхното тълкуване, Държавна агенция за Информационни технологии и Съобщения, Алианс за околната среда, София България, АУРЕ – ЕКОРЕГИОНИ, София, България, Център за приложение на спътникови изображения РЕСАК.

Използването на фигурни скобки { }, насочват към допълнителни разяснения на посоченото понятие.

"Природни явления" са явления с геоложки, хидрометеорологичен и биологичен произход, като земетресения, наводнения, движения на маси (свлачища, кално-каменни порои, лавини), бури, градушки, големи снежни натрупвания, замръзвания, суши, горски пожари, масови заболявания от епидемичен и епизоотичен характер, нашествия на вредители и други подобни, причинени от природни сили.

² Report of the open-ended intergovernmental expert working group on indicators and terminology relating to disaster risk reduction <https://www.undrr.org/publication/report-open-ended-intergovernmental-expert-working-group-indicators-and-terminology>

1.1 ³ Terminology: Basic terms of disaster risk reduction
https://www.unisdr.org/files/7817_7819isdrterminology11.pdf

"Инцидент" е непредвидимо или трудно прогнозируемо, ограничено по време и пространство действие, с висока интензивност на сили или вследствие на човешка дейност, застрашаващо живота или здравето на хора, имуществото или околната среда.

"Авария" е инцидент от голям мащаб, включващ пътища, магистрали и въздушен трафик, пожар, разрушаване на хидротехнически съоръжения, инциденти, причинени от дейности в морето, ядрени инциденти и други екологични и промишлени аварии, причинени от дейности или действия на човека.

"Промишлена авария" е внезапна технологична повреда на машини, съоръжения и агрегати или извършване на дейности с рискови вещества и материали в производството, обработката, използването, съхраняването, натоварването, транспорта или продажбата, когато това води до опасност за живота или здравето на хора, животни, имущество или околната среда.

"Опасност" е опасно явление, вещество, човешка дейност или състояние, което може да причини загуба на човешки живот, травми или други последици за здравето, имуществени щети, загуба на поминък и услуги, социални и икономически сътресения или увреждане на околната среда.

„Риск“ {1} Вероятността от вредни последици или очаквани загуби (смъртни случаи, наранявания, имущество, поминък, нарушена икономическа дейност или увреждане на околната среда) в резултат на взаимодействия между природни или предизвикани от човека опасности и уязвими условия.

"Уязвимост" {2} са характеристиките и състоянието на дадена общност, система или актив, които ги правят податливи на вредните фактори на дадена опасност.

"Риск от бедствие" са потенциалните загуби при бедствие, които могат да възникнат за дадена общност, включващи живота, здравния статус, поминъка, активите и услугите, в определен период от време.

"Анализ и оценка на риска" е определяне същността и размера на риска като функция на опасността, уязвимостта и вероятността. В някои случаи рисковете са класифицирани според опасността и уязвимостта, в други – според вероятността и въздействието. Подходът с опасността и уязвимостта е особено полезен за анализ на природните бедствия (едно рисков подход), тъй като човек не може да окаже въздействие върху опасности като земетресения, вулкани и екстремни климатични условия. За тези рискове е особено важно да се фокусира върху подходящия анализ на уязвимостите (хора, икономика, екология), тъй като те са единствените възможности за намаляване на риска. Подходът с вероятността и въздействието е подходящ за едновременно анализиране на различни видове риск, защото той дава възможност да се представят резултатите чрез диаграми. Този подход се нарича още „много рисков подход“.

"Намаляване на риска от бедствия" е идентифициране, анализиране и оценяване на риска от бедствия и прилагане на мерки за отстраняването или намаляването му.

"Управление при бедствия" е процес на координиране на усилията на различните структури на единната спасителна система и тяхната съвместна работа за постигането на общата цел - овладяване на възникнало бедствие и защита на живота и здравето на хората, имуществото и околната среда.

„Ограничаване на риска“ Означава действие за понижаване вероятността и/или въздействието на бедствие и/или уязвимостта на обществото. Понятието включва всички форми за намаляване, ограничаване и смекчаване на риска за различните елементи на понятието риск и щети. Подготвителните мерки за специфични рискове (очакване) като например териториалното планиране за осигуряване на достъп до услуги за спешна

помощ или възможности за евакуация, могат да бъдат интерпретирани като мерки с превантивен характер или намаляване на уязвимостта.

„Идентифициране на риска“ Идентифицирането на риска се определя като „процесът по откриване, идентифициране и описване на съществуващи или потенциални рискови ситуации.“ Идентифицирането на риска изисква едновременно идентифициране на причините (източниците на риска) и потърпевшите (уязвимите).

Мониторинг на промените – Редовен мониторинг на промените в земно покритие и земеползване, неделима част от ефективното управление на територия, инфраструктура и ресурси, както и укрепване на устойчивостта срещу природни рискове и човешки грешки. Прилага се в съответствие с приетия в Европейската Комисия механизъм – „Мониторинг на промените“ – Change by Monitoring (CbM).

„Картографирането на риска“ Инструмент за създаване на междусистемна връзка между управлението на риска и пространственото планиране. Комбинацията от локализирани източници на риск, уязвимостта и потенциала за помощ при бедствия правят определена област повече или по-малко предпочитана за пространствено развитие.

„Излагане и уязвимост“ {3} За да се оцени въздействието на опасността, първата стъпка е анализ и реконструкция на средата, която може да бъде засегната. Като цяло данните за експозицията идентифицират различните видове физически обекти, които са на земята, включително изградени активи, инфраструктура, земеделска земя и хора. Характеристиките, които трябва да бъдат оценени, зависят от обхвата на анализа. Ако рискът се оценява по отношение на загубите в застроената среда, са необходими структурни типове и строителни характеристики. Ако оценката на риска включва щети върху земеделска земя, трябва да се вземат предвид видовете култури и тяхната сезонност. Анализът на риска от смъртност ще изисква демографски и социално-икономически характеристики на населението.

„Смекчаване“ {4} Намаляването или свеждането до минимум на неблагоприятните въздействия на опасно събитие.

„Икономическа загуба“ {5} Общо икономическо въздействие, което се състои от преки и непреки икономически загуби. *Преки икономически загуби*: паричната стойност на пълното или частично унищожаване на физически активи, съществуващи в засегнатата зона. *Преките икономически загуби* са почти еквивалентни на физически щети. *Косвени икономически загуби*: спад в икономическата добавена стойност в резултат на преки икономически загуби и / или въздействия върху човека и околната среда.

„Национална платформа за намаляване на риска от бедствия“ {6} Общ термин за национални механизми за координация и политически насоки за намаляване на риска от бедствия, които са мултисекторни и интердисциплинарни по своята същност, с участието на публично, частно и гражданско общество с участието на всички заинтересовани субекти в дадена държава.

"Критична инфраструктура" е система или части от нея, които са от основно значение за поддържането на жизненоважни обществени функции, здравето, безопасността, сигурността, икономическото или социалното благосъстояние на населението и чието нарушаване или унищожаване би имало значителни негативни последици за Република България в резултат на невъзможността да се запазят тези функции.

"Система за ранно предупреждение" е съвкупност от необходими способности и системи за създаване и разпространяване на навременна и значима предупредителна информация, позволяваща на застрашените от опасността хора, общности и организации да се подготвят и да действат по подходящ начин, с цел намаляване на възможните вреди или загуби.

Опасни метеорологични явления: - Отнася се към всички метеорологични феномени, които имат потенциал да предизвикат щети, сериозни социални разриви или загуба на човешки животи. Според

определението на Световната метеорологична организация (СМО) за опасни явления, такива са всички атмосферни условия, които са потенциално разрушителни или рискови за хората.

Топлинна вълна: Съществено затопляне на въздуха, често придружено от нахлуване на много топъл въздух над обширна област. Обикновено трае от няколко дни до няколко седмици.

Засушаване: Продължителен безвалежен период със съпътстващи го повишена температура, намалена влажност, повишена евапотранспирация и изпарения; дефицит на почвената влажност с проявление на сух коренообитаем почвен слой и нарушен воден баланс в почвата, с влияние върху развитието на растенията и техните добиви и условията за развитие на организмите в почвата; отчетливо намаление на водните ресурси – повърхностен и подземен отток, намалено подхранване на язовири, водоеми и влажни зони със съпътстващи ги въздействия по отношение на природата, екосистемите и хората; пряко отражение на недостига на вода върху водоснабдяване, водопотребление, напояване, воден транспорт, електропроизводство и др.

Стандартизираният индекс на оттока SRI е хидроложки индекс, служещ за определяне на наличието и степента на засушаване в определен речен басейн.

Интензивност на сеизмичното земното движение: Обобщаващо понятие за характеризиране на земното движение в дадена точка. То може да се представя чрез ускорението, скоростта на движение на частиците на почвата, амплитудите на преместването, микросеизмичната интензивност (степен) или спектралната интензивност.

Обща оценка на риска при бедствия и аварии. Приоритетни оценки. Всяка опасност, включва всички фактори, така че може да се направи сравнение и определяне на приоритетите между всички идентифицирани опасности, които могат да имат потенциал за бедствие. В анализа на риска

се поставя акцент върху изчисляването на относителните приоритети на риска от дадено опасно събитие, като се използва опростен модел за приоритизиране на риска, за да се изчисли относителните приоритети на риска от бедствие, на които са изложени общностите в определен район.

Радиационен риск е рискът, дължащ се на йонизиращото лъчение.

Радиационен екологичен риск е радиационния риск за човека и човешката популация, дължащ се на въздействието на радиационните фактори на жизнената среда (радиационни екологични фактори)

Методи за оценка на радиационния риск в околната среда “означава методите, използвани за изчисляване на ниво на риск от увреждане на екосистемите във връзка с тяхното излагане на йонизиращо лъчение.

Раздел I. Въведение

1. Нормативно основание за разработването на общинската програма за намаляване риска от бедствия.

(1) Разработването и работата по Общинската програма за намаляване риска от бедствие се основава на Чл. 65а. от Закон за защита при бедствия¹ за подпомагане изпълнението на дейностите по чл. 65 се създава общински съвет за намаляване на риска от бедствия.

(2) Членове на съвета по ал. 1 са заместник-кметовете на общината, главният архитект на общината, представители на общинския съвет, ръководители на структурите за спешно реагиране, юридически лица, включително юридически лица с нестопанска цел, и други, имащи отношение към намаляването на риска от бедствия.

(3) Съветът по ал. 1 се председателства от кмета на общината и се представлява от него.

На основание Чл. 65б. (изм. и доп. ДВ. бр.60 от 7 Юли 2020г.) Общинският съвет за намаляване на риска от бедствия:

- разработва и координира дейностите по изпълнението на общинската програма за намаляване на риска от бедствия;

- прави преглед и изготвя годишен доклад до съвета по чл. 64а, ал. 1 за състоянието на защитата при бедствия на територията на общината.

За изпълнение на целите на областната програма за намаляване на риска от бедствия и във връзка с намаляване на рисковете, определени с общинския план за защита при бедствия е разработена общинска програма за намаляване на риска от бедствия (този документ).

Общинската програма за намаляване на риска от бедствия се разработва на основание чл. 6д. ал. 1 от Закона за защита при бедствия (изм. и доп. ДВ. бр.60 от 7 Юли 2020г.)

Общинската програма за намаляване на риска от бедствия има обхват на действие 2026-2030 г. и осигурява единен подход при разработването и изпълнението на Националната програма за намаляване риска от бедствия⁴ и обвързването им с Националната стратегия за намаляване на риска от бедствия 2018-2030 г. (НСНРБ)⁵.

Общинската програма за намаляване на риска от бедствия ще спомогне за систематизиране на подхода за намаляване на съществуващите рискове и недопускане възникването на нови, повишаване на готовността и способностите за реагиране и бързо възстановяване след бедствия, при спазване на принципа „да изградим отново, по-добре“.

Настоящата програма е съобразена със стратегически и секторни документи, като се съобразява с Националната стратегия за адаптация към изменението на климата⁶ и План за действие, както и оценките, следвайки международния подход за осигуряване на съгласуваност на политиката за

⁴ Национална програма за намаляване на риска от бедствия (проект)

⁵ Национална стратегия за намаляване на риска от бедствия

⁶ Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие до 2030 г. Министерски съвет, <http://www.strategy.bg/StrategicDocuments/View.aspx?lang=bg-BG&Id=1294>

намаляване на риска от бедствия, за адаптиране към промените в климата и за устойчиво развитие. Те отразяват специфичните за община Вълчи дол профил на риска и се концентрират върху превенцията, готовността и възстановяването, при ясно определяне на ролите и отговорностите на съответното административно ниво.

Настоящата програма се съгласува и с приетата Рамка на Сендай за намаляване на риска от бедствия 2015–2030⁷.

При съставяне на Програмата за намаляване риска от бедствия за община Вълчи дол, са взети под внимание: Предварителна оценка на уязвимостта и риска от климатичните промени - анализ на текущото състояние по сектори; Развитие на инженерната инфраструктура на територията на община Вълчи дол. Базови данни за общината и риска от бедствия.

Община Вълчи дол потенциално е изложена на редица бедствия, които включват както природни - наводнения, земетресения, свлачища, засушаване и огнища на заболяване, така и антропогенни – обгазяване, взрив, радиационно и ядрено замърсяване и др. Изменението на климата допълнително ще повишават риска от честотата на природните бедствия. Застаряващото население е друг ключов фактор за увеличаване на риска от бедствие. За да се управлява рискът от бедствие, има нужда от систематична, дългосрочна и координирана намеса за управление на риска от бедствия (УРБ).

Програмата има за цел да определи дългосрочните приоритети и конкретните мерки за намаляване на риска от природни, техногенни, биологични, социални и киберзаплахи, да повиши устойчивостта на населението и инфраструктурата, както и да създаде условия за ефективна координация между институциите на местно, областно и национално ниво.

⁷ Sendai Framework for Disaster Risk Reduction: 2015-2030, A/CONF.224/CRP.1, https://www.ifrc.org/docs/IDRL/Sendai_Framework_for_Disaster_Risk_Reduction_2015-2030.pdf

2. Нормативна и стратегическа рамка

Програмата се основава на следните основни нормативни документи и стратегически рамки (Таблица 2 и Таблица 3):

- Наредба за условията, реда и органите за извършване на анализ, оценка и картографиране на рисковете от бедствия;

Таблица 2. Нормативи документи

№	Нормативен акт	Връзка с програмата
1	Закон за защита при бедствия	Основен закон, регламентиращ защитата при бедствия
2	Наредба за условията и реда за разработване на планове за защита при бедствия	Методология за планиране
3	Закон за водите	Управление на риска от наводнения
4	Закон за опазване на околната среда	Екологични рискове, ПСВРП
5	Закон за устройство на територията	Устройствено планиране с оглед рисковете
6	Закон за горите	Горски пожари, горскостопански мерки
7	Закон за пожарната безопасност и защитата на населението	Превенция и защита
8	Закон за здравето	Епидемии, пандемии
9	Наредба за НСРПО	Система за ранно предупреждение
10	Планове за управление на риска от наводнения	ПУРН - Дунавски район
11	Национална програма за намаляване на риска от бедствия (2021–2025 г.);	Всеобхватен и интегриран подход към управлението на риска и постигането на устойчивост при бедствия
12	Рамка на ООН за намаляване на риска от бедствия (Sendai Framework 2015–2030)	принос за постигане на стратегическите цели на Националната стратегия за намаляване на риска от бедствия и общинската програма.

Таблица 3. Стратегически документи

№	Документ	Период	Отношение към програмата
1	Национална стратегия за намаляване на риска от бедствия	2018-2030	Основен стратегически документ
2	Национална програма за намаляване на риска от бедствия	2021-2025	Оперативен документ на национално ниво
3	Областна програма за намаляване на риска от бедствия – Варна (ако е разработена и приета)	2025-2030	Програма на областно ниво
4	Национална стратегия за адаптация към изменението на климата		Климатични промени и бедствия
5	План за интегрирано развитие на Община Вълчи Дол	2021-2027	Интеграция на превантивни мерки

3. Цел на Програмата

Целта на Програмата е да определи стратегическите направления, оперативни цели и конкретни дейности за системно намаляване на риска от бедствия на територията на Община Вълчи Дол за периода 2026-2030 г., повишаване на готовността за реагиране и осигуряване на ефективно възстановяване след бедствия.

3.1 Стратегически и оперативни цели

Основните стратегически цели на Програмата са:

- Намаляване на уязвимостта на населението и инфраструктурата;
- Подобряване на готовността на общинските структури и населението за реагиране при бедствия;
- Осигуряване на ефективна система за ранно предупреждение и информиране;
- Повишаване на капацитета на доброволните формирания;
- Укрепване на киберсигурността и защитата на критичната инфраструктура.

4. Срок на действие

Програмата е със срок на действие 5 години: 2026-2030 г.

5. Обхват на Програмата

Програмата обхваща цялата територия на Община Вълчи Дол, включително административния център град Вълчи Дол и всички 21 населени места.

Настоящата програма ще се прилага за намаляване на риска, както от ограничени, така и от мащабни, чести и редки, внезапни и бавно възникващи бедствия, причинени от природни сили или човешка дейност, както и свързаните с тях екологични, технологични и биологични опасности и рискове.

А. Управлението на риска от бедствия се основава на разбирането за риска от бедствия във всичките му измерения - уязвимост, капацитет, експозиция на хора и активи, характеристики на опасността и околната среда.

Б. Укрепване на управлението на риска от бедствия:

Управлението на риска от бедствия на национално, регионално и глобално ниво е много важно за предотвратяване, смекчаване, готовност, реакция и възстановяване. Той насърчава сътрудничеството и партньорството.

В. Инвестиране в намаляване на риска от бедствия за подобрена устойчивост:

6. Визия

Програмата допринася за устойчиво градско развитие и по-добро разбиране на рисковете от бедствия за безопасен и щастлив живот, чиста и безопасна околна среда, безопасно препитание и инфраструктура за устойчиво развитие. Прилагането на интегриран подход за намаляване на риска от бедствия, насочен към хората. разработването на интегрирани

Обща площ на общината (кв. км): 472.518 кв. км.

Надморска височина (мин/макс в метри): 100-299 м

Гранични общини:

Север: ТЕРВЕЛ И ДОБРИЧ; **Юг:** ВЕТРИНО; **Изток:** АКСАКОВО И СУВОРОВО; **Запад:** НОВИ ПАЗАР

Община Вълчи дол е с административен център гр. Вълчи дол (Табл. 4).

Табл. 4 Основни данни за община вълчи дол

Показател	Данни
Област	Варна
Административен център	град Вълчи Дол
Брой населени места	22 (1 град, 21 села)
Надморска височина	178 - 337 m
Релеф	Хълмисто-равнинен
Климат	Умереноконтинентален

2. Население и демография

2.1 Обща численост и разпределение

Общ брой население към 2024/2025 г.: 9186 (ГРАО)

Разпределение по местоживееене:

- Градско население: 84 %)
- Селско население: 16 %)

2.1 Общ брой населени места в общината: 22 (Таблица 5)

- Брой населени места: 22
- Най-населено място (име и брой жители): ГРАД ВЪЛЧИ ДОЛ
- Най-малко населено място (име и брой жители): СЕЛО КРАКРА

Таблица 5 Населени места в община Вълчи дол.

№	Населено място	Тип (град/село)	Население ГРАО-2025 г. пост.адрес	Надморска височина	ЕКАТЕ
1	Бояна	село	237	200 – 299 м.	05978
2	Брестак	село	665	294 м.	06416
3	Войводино	село	192	261м.	11836
4	Генерал Киселово	село	434	200 – 299 м.	14667
5	Генерал Колево	село	254	200 – 299 м.	14670

6	Добротич	село	377	200 – 299 м.	21717
7	Есеница	село	341	200 – 299 м.	27629
8	Звънец	село	113	200 – 299 м.	30555
9	Изворник	село	167	200 – 299 м.	32442
10	Искър	село	58	200 – 299 м.	32860
11	Калоян	село	179	200 – 299 м.	35506
12	Караманите	село	287	200 – 299 м.	36302
13	Кракра	село	3	233 м.	39373
14	Метличина	село	62	100 – 199 м.	47874
15	Михалич	село	788	200 – 299 м.	48524
16	Оборище	село	311	300 – 499 м.	53093
17	Радан Войвода	село	488	270 м.	61265
18	Стефан Караджа	село	771	275 м.	69170
19	Страхил	село	33	200 – 299 м.	69701
20	Червенци	село	289	200 – 299 м.	80529
21	Щипско	село	94	244 м.	84022
22	Вълчи дол	град	3043	210 м.	12574

2.2 Възрастова структура на населението в общината

Разпределение на населението по възрастови групи:

0-14 години:	1174 (брой)
15-64 години:	5686 (брой)
65+ години:	1910 (брой)
Над 80 години:	416 (брой)

- Общ брой хора с увреждания: 224;
- Брой лица в специализирани институции: 90;
- Психиатрични домове: ДПЛУИ (брой институции): 1;
- Брой самотни възрастни хора над 80 години: 416
-

2.3 Уязвими групи

- Брой бременни жени (приблизително): 50;
- Брой деца до 3 години: 300;
- Брой хора, нуждаещи се от постоянна медицинска грижа (диализа, инсулинозависими и др.): 224

3. Природна среда

3.1 Климат

Климатична зона: УМЕРЕНО- КОНТИНЕНТАЛЕН КЛИМАТ

Средна годишна температура (°C): Средните минимални температури са не по – ниски от минус 2 градуса по Целзий, като са констатирани през месеците януари и февруари. Средните максимални температури не са надвишили 28 градуса по Целзий, измерени през летните месеци юли и август. Климатичната обстановка на територията на Община Вълчи дол е в рамките на нормалното за страната, като не се наблюдават екстремни явления.

Абсолютен минимум на температурата (°C и година): - 20

Абсолютен максимум на температурата (°C и година): + 40

Средна годишна сума на валежите (мм): В Община Вълчи дол не се наблюдават стойности на валеж надвишаващи 50 mm или литра на кв. м. Минимални и епизодични са и валежите от 20 до 50 л./ кв. м. Най - голям брой са валежите с количество по – малко от 2 л./ кв. м. **Най – много** дни без валежи се наблюдават през месец август, който традиционно е най – сухият за нашия климат. **Най – малко** дни без валежи се наблюдават през месец февруари, в който се включват и снеговалежите, както и през месеците май и юни.

Средна влажност на въздуха: 89% през зимните месеци и 65% през летните.

Преобладаваща посока на вятъра: 60% от ветровете са северни

3.2 Релеф и геоложка характеристика

Община Вълчи дол е разположена в периферията на Добруджанската равнина и Лудогорието, което обуславя наличието на плодородна земя и чиста природа. Според геоморфоложкото райониране на България, тя попада в Дунавската морфоструктурна зона. Релефът е хълмисто-равнинен, характеризира се с плоски и загладени хълмове, недълбоки долини с полегати склонове, разсечени от пресъхващи през лятото малки реки.

3.2.1 Геоложки характеристики на почвата:

Тип почва: Най-разпространени са черноземните почви с техните разновидности – карбонатни и излужени, отличаващи се с голямо почвено плодородие. По долините на реките са разпространени алувиални и делувиални почви. По склоновете на хълмовете са разпространени сиви горски почви.

Карстови образувания: □ Да В Североизточна България, в района на Лудогорието са формирани обширни карстовопукнатинни водоносни хоризонти сред дебелите до няколко стотин метра малмваланжски и баремаптски варовикови седименти. Преобладава хоризонталното развитие на пукнатинните и карстови ходове. Сред дебелопластовите отложения се очертават зони на по-интензивно окарствяване и съответно по-висока продуктивност, които се уточняват в хода на детайлните хидрогеоложки проучвания.

3.3 Сеизмичност

Територията на Общината попада в зона със сеизмична активност VII степен по скалата на МШК / Медведев-Шпон Хоер-Карник /.

3.4 Водни ресурси

3.4.1 Реки, преминаващи през общината:

На територията на общината водните течения са слабо развити имат променлив дебит и често през лятото пресъхват. Макар и без особено значение за водният потенциал на областта, реки с местно значение са Арабаджидере, Карамандере и Доброплоденска река. Естествени водоеми няма. Водните течения и водни площи заемат 0,8% от общината.

- Име на реката: Арабаджидере: Дължина в общината (км): 126 км.

- Име на реката: Карамандере: Дължина в общината (км):

- Име на реката: Доброплоденска река Дължина в общината (км):

3.4.2 Язовири и водохранилища⁸

На Таблица 6 са представени съществуващите язовири в община Вълчи Дол с данни за обем водно съдържание, населено място и собственик.

Таблица 6. Язовири в община Вълчи дол.

ОБЕКТ	ОБЕМ МИЛ.КУБ.М./ ДКА	НАСЕЛЕНО МЯСТО	СОБСТВЕНИК/ ПОЛЗВАТЕЛ
ГЕНЕРАЛ КИСЕЛОВО	3,100 / 985	СЕЛО ГЕНЕРАЛ КИСЕЛОВО	частна държавна собственост „напоителни системи“ еад/ Николай Горгиев Колев
ГЕНЕРАЛ КОЛЕВО	0,250 /92,8 - СУХ	СЕЛО ГЕНЕРАЛ КОЛЕВО	общинска собственост/ на концесия „ноема-55“
БРЕСТАК 2	0,156 /44,2	СЕЛО БРЕСТАК	общинска собственост/ ползвател СН "акваполи" с. Брестак
СТРАХИЛ	0,566 / 99,2	СЕЛО СТРАХИЛ СЕЛО ЗВЪНЕЦ	общинска собственост/ на концесия „Агриа- стили“ еоод
ДОБРОТИЧ	0,150 / 80,5	СЕЛО ДОБРОТИЧ	общинска собственост / ПОЛЗВАТЕЛ ВОДНО

⁸ Списък на всички язовири на територията на Община Вълчи дол, източник на информация: публично достъпен регистър на язовирите на територията на Област Варна, официален сайт на Областна администрация Варна, <http://www.vn.government.bg/>

			сдружение „Нептун 2006“
ИСКЪР	0,141 / 61	СЕЛО ИСКЪР – КОТА МЪРТЪВ ОБЕМ	общинска собственост/ сн „Искър“
ЕСЕНИЦА	0,150 / 67,8 - СУХ	СЕЛО ЕСЕНИЦА	общинска собственост/ на концесия „Акранивич – 2010“ оод
ИЗВОРНИК	0,566 / 211,6 - СУХ	СЕЛО ИЗВОРНИК	общинска собственост / наем дззд „Дидо“
БРЕСТАК 1	0,800 / 210 - СУХ	СЕЛО БРЕСТАК	държавна собственост
КАРАМАНИТЕ	1,647 / 116 - СУХ	СЕЛО КАРАМАНИТЕ	държавна собственост
ОБОРИЩЕ	0,060 / 52 СУХ	СЕЛО ОБОРИЩЕ	общинска собственост / на концесия „Термо – лидер“
ВЪЛЧИ ДОЛ 1	0,020 / 8,5	ВЪЛЧИ ДОЛ – КОТА МЪРТЪВ ОБЕМ	общинска собственост / концесия „Иси- 88“ оод
СТЕФАН КАРАДЖА	0,040 /18 - СУХ	СЕЛО СТЕФАН КАРАДЖА	общинска собственост / наемател – Вети Кадиев
РАДАН ВОЕВОДА	0,050 / 67 - СУХ	СЕЛО РАДАН ВОЕВОДА	държавна собственост

КАЛОЯН	0,050 / 50 - СУХ	СЕЛО КАЛОЯН	общинска собственост
БОЯНА	0,040 / 30 - СУХ	СЕЛО БОЯНА	общинска собственост
МИХАЛИЧ	0,040 - СУХ	СЕЛО МИХАЛИЧ	общинска собственост
ЩИПСКО	0,040 / 35 - СУХ	СЕЛО ЩИПСКО	общинска собственост / концесия „Ео- Гъби“ еоод

3.5 . Горски фонд

Горите на Община Вълчи дол заемат северната част на ДЛ "Суворово", като на север граничат с поземлен фонд и държавен горски фонд на община Добрич и ДЛ "Добрич" и горски фонд на ДЛ "Варна". На запад граничат със селскостопански фонд на общините Нови пазар и Никола Козлево и горски фонд на ДЛ "Нови пазар", както и със селскостопански фонд на Община Ветрино и горски фонд на ДЛ "Провадия". На изток граничат с ССФ на Община Аксаково и ГФ на ДЛ "Варна". На юг граничат със ССФ и ГФ на Община Суворово и ДЛ „Суворово“. На територията на Община Вълчи дол се намира горския разсадник на ДЛ „Суворово“ с обща площ 100 дка в землището на с. Ген. Киселово.

- Общински гори: 50 ха:

- Територията заета от гори е 54 716 дка или относителен дял 11,6 % от територията на общината.

- Процент на залесеност от територията на общината - 11,6%

3.5.1 Видове гори:

Унищожени са гори от вековни дъбове, габъри, брястове, лески и др. Сега преобладава културна и селскостопанска растителност. По произход горите

са издънкови, семенни и смесени. Представени са дървесните видове: дъб, цер, акация, габър, черен бор, липа, ясен и орех.

4. Социална среда

4.1. Образование

Брой детски градини:	4
Обща капацитет на детски градини:	200
Брой ученици в детски градини:	190
Брой училища:	5
Начални училища:	0
○ Основни училища:	1
○ Средни училища:	1
○ Обединени училища:	2
○ Професионални гимназии:	1
Общ брой ученици:	706
Брой учители и педагогически персонал:	98

4.2. Здравеопазване

Брой лечебни заведения:

○ Болници:	0 (легла 0)
○ Поликлиники:	1
○ Медицински центрове:	0
○ Здравни кабинети:	9
○ Брой лекари:	9
○ Брой медицински специалисти (медицински сестри, фелдшери и др.):	5

Спешна медицинска помощ:

- Брой линейки: 1; 24-часова готовност: Да; Аптеки: 3

4.3. Социални услуги

- Брой центрове за социални услуги: 1
- Брой социални работници: 3

Специализирани социални услуги:

- Домашен социален патронаж: Да
- Домове за възрастни хора (капацитет): Дом за възрастни лица с умствена изостаналост с. Оборище 90
- Центрове за деца и младежи: Център за обществена подкрепа – гр. Вълчи дол
- Кризисни центрове: 0

4.4 Културни обекти

- Брой читалища: 18
- Музеи: 1
- Библиотеки: 18
- Спортни зали и обекти: 6

5. ИКОНОМИЧЕСКА СРЕДА

5.1. Обща икономическа характеристика

Основни икономически дейности (подредени по значимост):

- Селско стопанство
- Търговия
- Туризъм
- Промисленост

По-важните местни промишлени субекти на територията на Общината са представители на преработващата промишленост. Това са следните фирми от тип МСП:

- Предприятие за преработка на мляко – Мандра с. Генерал Киселово;
- Предприятие за пакетиране на подправки "Котев"- гр. Вълчи дол;
- Предприятие за производство на тестени и сладкарски изделия- гр. Вълчи дол;
- Предприятие за монтажни елементи- гр. Вълчи дол.

Брой големи предприятия (над 250 работници): 0

Основни работодатели (име и брой работници):

- „Булгартрансгаз“ ЕАД
- Свинекомплекс Брестак АД – Бони Холдинг

- БГ АГРО Земеделска Компания ЕООД

5.2 Селско стопанство

- Основни култури: ЗЪРНОПРОИЗВОДСТВО

5.2.1 Животновъдство:

- Говедовъдство (брой животни): 150
- Свиневъдство (брой животни): 22 000
- Овцевъдство (брой животни): 1300
- Птицевъдство (брой птици): 4500

5.3 Промисленост

Опасни промишлени обекти (по Закона за защита при бедствия):

- Предприятия с нисък рисков потенциал:
- Предприятия с висок рисков потенциал: От обекти на територията на Общината е възможна производствена авария в „Булгартрансгаз“ ЕАД район Вълчи дол, където минава газ МЕТАН 700-800 куб.м/ч. пожаро- и взривоопасен. При авария може да възникне взрив и пожар.

5.4. Туризъм

Туристически обекти:

- Хотели и места за настаняване:
 - КЪЩИ ЗА ГОСТИ „КАМЕННИ ДВОРИ“- С. ГЕНЕРАЛ КИСЕЛОВО
 - КЪЩА ЗА ГОСТИ „ЗЕБРА“ – ГР. ВЪЛЧИ ДОЛ
 - КЪЩА ЗА ГОСТИ „ФАМИЛИЯ“ – С. ИСКЪР
- Туристически атракции: ГРАДСКИ БАСЕЙН С БАР И СКИ ПИСТА

Средногодишен брой туристи: 1000

6. ИНФРАСТРУКТУРА

6.1. Транспортна инфраструктура

6.1.1 Пътна мрежа:

- Общински пътища (км): 46,73 км

- - обща дължина 66,390 км,
- - пътища първа категория 17,690 км,
- - пътища втора категория 14,600 км,
- - пътища трета категория 34,100 км.

През общината преминават частично или изцяло 4 пътя от Републиканската пътна мрежа на България с обща дължина 70,5 km:

- участък от 14,1 km от Републикански път II-27 (от km 23,6 до km 37,7);
- участък от 22,3 km от Републикански път III-207 (от km 6,9 до km 29,2);
- целият участък от 11,9 km от Републикански път III-2072;
- участък от 22,2 km от Републикански път III-2702 (от km 8,7 до km 30,9).

6.2 Железопътна инфраструктура:

В източната част на общината, в т.ч. и през общинския център преминава участък от 20 км. от трасето на жп линията Варна – Добрич – Кардам.

- Жп линии (км): 20 км
- Жп гари: 1, спирки 2
- Товарни гарови станции: 0

7. Комунално-битова инфраструктура

7.1 Водоснабдяване:

Водоснабдяването на Община Вълчи дол се захранва от подземни водни ресурси чрез 16 броя каптажи, 9 броя шахтови кладенци и 7 броя дълбоки сондажи. За подаване на вода към населените места по водоснабдителни системи са изградени 10 броя помпени станции, 9 броя водоеми, 2 броя водни кули.

- Дължина на водопроводната мрежа (км): 490 км
- Процент на населението с достъп до питейна вода: 100%

7.2 Канализация:

- Дължина на канализационната мрежа (км): САМО В ГРАД ВЪЛЧИ ДОЛ
- Процент на населението с достъп до канализация: 33 %

Пречиствателни станции за отпадни води (брой и капацитет):

7.2.1 Пречистването на отпадните води се осъществява от пречиствателна станция за отпадъчни води в гр. Девня, а е налице и една локална пречиства

станция в с. Оборище, която обслужва Дом за възрастни хора с умствена изостаналост.

8. Енергийна инфраструктура

8.1 Електрозахранване: На територията на Община Вълчи дол има изградена електроснабдителна мрежа във всички населени места. Оператор на същата е Енерго – Про Варна ЕАД – ЕРП Север.

8.2 Газоснабдяване:

Националната газопрееносна мрежа е изградена пръстеновидно от газопроводи с високо налягане с обща дължина от 1835 км. и три компресорни станции: КС „Кардам-1“, КС „Вълчи дол“ и КС „Полски Сеновец“. В този смисъл би могло да се изтъкне и значението на Община Вълчи дол за националната газопрееносна мрежа. На територията на Общината има изградена и газоразпределителна мрежа, но тя не обхваща всички населени места, нито пък абсолютно цялата площ на населените места, в които съществува

Както е посочено и в Плана за защита при бедствия на община Вълчи дол, характерът на описаната природна, социална, икономическа и инфраструктурна среда определя следните ключови предизвикателства:

- голям географски район с широко разпространени малки населени места;
- съществени различия в доходите на населението в населените места, които създават условия за социални неравенства;
- липсата на достатъчно финансови средства за реализиране на общински проекти за подобряване на инфраструктурата в малките населени места, отдалечени от общинския център допринася за обезлюдяването на тези райони.

Раздел III. Анализ на рисковете в община Вълчи дол

Анализът на риска обхваща оценка на вероятността и последствията от различни видове бедствия, които могат да засегнат територията на Община Вълчи дол. Оценката включва природни рискове (наводнения, земетресения, пожари, суши, бури), техногенни рискове (индустриални аварии, транспортни произшествия, радиационни инциденти), биологични рискове (епидемии, зарази по животни), социални и инфраструктурни рискове.

1. Основни опасности

На Таблица 7 са дадени основните опасности съпоставими за община Вълчи дол. Източник: План за защита при бедствия, община Вълчи дол, както и съвременни заплахи, свързани с киберсигурността и технологичната зависимост.

Легенда

- Нова инфраструктура
- Съществуваща ГМТП
- Съществуваща НГПМ
- Проект в процес на изпълнение
- Неизползваем участък от ГПС

Таблица 7. Основни опасности в община Вълчи дол.

ОПАСНОСТ	СЦЕНАРИИ ЗА МАКСИМАЛНО ВЕРОЯТНО СЪБИТИЕ:
Земетресение	Територията на Общината попада в зона със сеизмична активност VII степен по скалата на МШК / Медведев-Шпон Хоер-Карник /. Сградния фонд е на един и два етажа. В град Вълчи дол има изградени пет жилищни блока на четири и пет етажа. Вероятно и е възможно да се получат пропуквания и отделни срутвания на самостоятелни сгради. Опасност от затрупвания на улични платна не съществува. Възможно е да се получат отделни прекъсвания в електро и водоснабдяването, размествания в ж. п. линията и пътната мрежа. Безвъзвратни загуби на хора и животни не се очакват. Възможни са медицински загуби, предимно от уплаха и шокови преживявания от силата и внезапността на земния тряс.

<p>Наводнение</p>	<p>От изградените на територията на Общината микроязовири само 4 са завирени, но те не застрашават със заливане на цели населени места. Вероятни са заливания на отделни жилищни и стопански сгради в ниските места на с. Брестак, с. Генерал Киселово и с. Генерал Колево. От язовири в съседни общини, потенциално опасен се явява язовира до с. Доброплодно, Община Ветрино, който по течението на река Карамандере застрашава жителите на с. Есеница и с. Метличина. При своевременно оповестяване е възможно извеждането на хората и животните извън населените места. Ще бъдат нанесени материални щети на наводнените сгради и земеделски площи.</p>
<p>Обилни снеговалежи, виелици и поледици</p>	<p>Снегонавяванията при обилни снеговалежи е характерно явление за Община Вълчи дол, при което се затруднява своевременното снегочистване, осигуряване на нормално движение, задоволяването на населението с хляб, хранителни продукти и извозването на млякото до млекопреработвателните предприятия. Обледяванията на далекопроводите не са типични, но не са изключени явления. С прекъсване на електропроводите се внасят допълнителни затруднения в стопанския и обществен живот на Общината. Получават се и допълнителни проблеми при извозването на хора нуждаещи се от хемодиализа до град Варна. При по тежка зимна обстановка се привлича на помощ техника собственост на фирми, предприятия и МО.</p>
<p>Пожари</p>	<p>Пожароопасен обект на територията на Общината е „Булгартрансгаз“ ЕАД. Вероятността от възникване на крупни пожари съществува в онези обекти от националното стопанство в Община Вълчи дол, които произвеждат, съхраняват, използват за производствените си цели или транспортират големи количества петролни, химически или други пожароопасни и взривни продукти. Най-големи и масови пожари са вероятни в петролните бази, бензиностанциите и газостанциите. В тези обекти се съхраняват големи количества различни по вид петролни и химически продукти. Значителни материални и екологични щети, със загуба на горски фонд, могат да се получат от горските пожари. Пожари, възникнали върху труднодостъпни или изолирани местности, съпроводени от неблагоприятни метеорологични условия - силен вятър и продължително засушаване, могат да обхванат обширни територии.</p>
<p>Силен вятър</p>	<p>Под силен вятър се разбира вятър със скорост равна и по- голяма от 14 м/сек. По скалата на Бофорт вятър със скорост до 20 м / сек. се нарича щурмови, а над 32 м/сек. - ураганен. Силните ветрове могат да доведат до прекъсване на електроснабдяването, блокиране на пътища вследствие на паднали дървета и клони, билбордове и други предмети. Ураганният вятър, надхвърлящ значително ветровото натоварване при оразмеряването на сгради и обекти, е рядко явление, но въпреки това се случва и съществува опасност да се разруши или откъсне част от покривната конструкция на сграда или преместваем обект. Това може да доведе</p>

	до разрушения, възможни са и човешки жертви.
Ядрена или радиационна авария	Повишаване на радиационния гама фон и радиоактивно замърсяване на територията на Община Вълчи дол може да възникне при авария в АЕЦ „Козлодуй“ , съпроводена с освобождаване на радиоактивни вещества в околната среда, или при трансгранично замърсяване вследствие на авария в ядрени обекти и съоръжения извън територията на страната - например АЕЦ „Черна вода“ (Румъния) и др. Такава авария може да възникне по всяко време, като експлоатиращите организации имат задължението да изпратят съобщение до компетентните органи с предупреждение за възникналата опасност. Изхвърлените при авария в ядрен обект или ядрено съоръжение радиоактивни вещества в околната среда, в зависимост от тяхното количество и метеорологичните условия, същите могат да се пренесат чрез въздушните течения на големи разстояния и да достигнат територията на Община Вълчи дол в рамките на няколко часа до дни. Преносът на радиоактивни вещества и попадането им върху територията на Община Вълчи дол ще доведе до замърсяване на сгради и инфраструктура, почва, води, растителност, храни от растителен и животински произход, включително и хора на открито.
Промишлена авария	При авария в химическия комплекс в град Девня Общината не попада по прогноза в смъртоносна зона на поражение. Но не е изключено при определени метео- условия и мощност на взрива част от територията на Общината да попадне в поразяващата зона. При своевременно оповестяване, населението и животните могат организирано да бъдат изведени от застрашените райони. От обекти на територията на Общината е възможна производствена авария в „Булгартрансгаз“ — ЕАД район Вълчи дол, където минава газ МЕТАН 700-800 куб.м/ч. пожаро- и взривоопасен. При авария може да възникне взрив и пожар. При своевременно оповестяване при възникването на пожара, може да се евакуира населението и животните от предполагаемите зони на поражение.

По експертна оценка на риска, на Таблица 8 са представени резултатите според вида природна опасност (Природни бедствия).

Таблица 8. Оценка на риска от природни бедствия. (Оценка 5 е максимален риск.)

Вид опасност	Рискова оценка (1-5)
Земетресения	2
Наводнения	1
Свлачища	1
Горски пожари	3
Градски пожари	4
Суша	5
Екстремни температури	5
Бури и ураганни ветрове	3
Градушки	2
Снежни виелици	3
Лавини	0
Абразия	0
Ерозия	1

Продължение на Таблица 8. Оценка на риска от техногенни бедствия:

Вид опасност	Рискова оценка (1-5)	Потенциални източници
Промишлени аварии	3	Булгартрансгаз АД, Заводи Девня
Транспортни произшествия	3	
Химически замърсявания	1	Химически заводи Девня
Радиационни инциденти	1	
Авария на язовирна стена	0	
Епидемии/епизоотии	3	
Киберзаплахи	1	
Терористични актове	0	

Качествената оценка и приоритизирането на рисковете от бедствия на територията на Община Вълчи дол са представени в Плана за защита от бедствия.

Оценката на риска е извършена по няколко ключови параметъра: вероятност за настъпване, последствия (социални, инфраструктурни, икономически, екологични), управляемост, готовност, реакция и възстановяване.

На тази база е изчислена средна аритметична стойност на риска, която показва приоритетите за предприемане на превантивни и организационни мерки.

2. Резюме на резултатите от оценката

На Таблица 9 е показано обобщението от таблицата за рисковете от бедствия, посочени в Плана за защита от бедствия.

Таблица 9

№	Тип бедствие / авария	Средна оценка на риска	Ниво на риск	Приоритет
1	Речни наводнения	11.1	Висок	☐ Много висок приоритет
2	Скъсване на язовирна стена	10.6	Висок	☐ Много висок приоритет
3	Земетресения	10.3	Висок	☐ Висок приоритет
4	Снежни бури, снегонавявания и залежавания	9.3	Среден	☐ Среден приоритет
5	Автомобилни транспортни произшествия	7.6	Среден	☐ Среден приоритет
6	Засушавания, градушки и бури	7.4	Среден	☐ Среден приоритет
7	Промислени аварии и разливи на опасни вещества	7.1	Среден	☐ Среден приоритет
8	Горски пожари	7.1	Среден	☐ Среден приоритет
9	Животинска епидемия	6.6	Нисък	☐ Нисък приоритет
10	Човешка пандемия	5.6	Нисък	☐ Нисък приоритет

3. Анализ на основните рискове

3.1 Речни наводнения (11.1)

- **Причини:** обилни валежи, запушени дерета и речни легла, лошо поддържани отводнителни системи.
- **Уязвими обекти:** населени места в ниските части, пътища, земеделски площи.
- **Препоръки:**
 - Да се актуализира **картата на заливните зони** и критичните участъци (вкл. покрити канали).

- Да се осигури **редовно почистване и поддръжка на речните корита** (чл. 9, т. 6 от ЗЗБ).
- Да се изгради **локална система за ранно предупреждение** при повишаване на водните нива. Система АКВА
- Да се проведат учения с участието на местното население и доброволци.

3.2 Скъсване на язовирна стена (10.6)

- **Причини:** недобра техническа поддръжка, ерозия, стари съоръжения.
- **Уязвими обекти:** населени места в долината на потенциално засегнатите реки, пътни връзки.
- **Препоръки:**
 - Да се направи **преглед на техническото състояние на всички язовири**, включително общински и частни.
 - Да се изготвят **аварийни планове за евакуация** при пробив.
 - Да се поддържат контакти с **Басейнова дирекция и ГДПБЗН** за постоянен контрол.

3.3 Земетресения (10.3)

- **Причини:** активност на сеизмични разломи в Североизточна България.
- **Уязвими обекти:** стари сгради, училища, обществени обекти без сеизмично укрепване.
- **Препоръки:**
 - Да се направи **оценка на сеизмичната устойчивост** на обществените сгради.
 - Да се актуализира **планът за евакуация и реагиране** при земетресение.
 - Провеждане на **обучения в училищата и общинската администрация** за действия при трус.

3.4 Снежни бури и снегонавявания (9.3)

- **Причини:** континентален климат, недостатъчна техника за зимно поддържане на пътищата.
- **Препоръки:**
 - Да се осигурят **резерви от гориво, сол, пясък и техника**.
 - Да се подготвят **договори с фирми за зимно поддържане**.
 - Да се изготвят **планове за снабдяване на изолирани населени места** при блокиране.
 - Да се подготви процедура за извозване на пострадали, болни и родилки до Варна в случай на снежни бури и снегонавявания.

3.5 Автотранспортни произшествия (7.6)

- **Причини:** интензивен трафик по републиканската пътна мрежа, лоша видимост, хлъзгави настилки.
- **Препоръки:**
 - Подобряване на **пътната маркировка и сигнализацията**.
 - Инсталиране на **камери за контрол и наблюдение** на критични участъци.
 - Информационни кампании за безопасност.

3.6 Засушавания, градушки и бури (7.4)

- **Причини:** климатични промени, неустойчива аграрна инфраструктура.
- **Препоръки:**
 - Изграждане на **резервоари и системи за капково напояване**.
 - Възстановяване на съществуващи язовири и водоеми
 - Присъединяване към **системите за противогодова защита**.
 - Подкрепа за **застраховане на селскостопанските култури**.

3.7 Промислени аварии (7.1)

- **Причини:** транспорт на горива и химикали, липса на контрол при съхранение. Авария на газопровод. Радиационни и ядрени аварии.
- **Препоръки:**
 - Изготвяне на **регистър на обектите с повишен риск**.
 - Провеждане на **съвместни учения** с ПБЗН и предприятията.
 - Разработване на Планове за защита от промишлени аварии и процедури за реакция при авария на газопровод и ГРЦ
 - Закупуване и поддържане на ЛПС, дозиметри.

3.8 Горски пожари (7.1)

- **Причини:** сухи летни периоди, небрежност.
- **Препоръки:**
 - Да се изготви **карта на пожароопасните райони**.
 - Да се поддържат **просеки и достъпи за техника**.
 - Да се обучат местни доброволци.
 - Да се повеждат беседи и курсове с ученици за превенция на пожарите
 - Снабдяване с ЛПС

3.9 Животински епидемии (6.6) и Човешки пандемии (5.6)

- **Причини:** миграция на животни, гъстота на населението, слаба профилактика.
- **Препоръки:**
 - Засилване на **контрола от ветеринарните служби** и здравните инспекции.

- Обновяване на **плановете за карантина и медицинска готовност**.

4. Общи препоръки за общината

Таблица 10. Препоръчителни действия по различни направления.

Направление	Препоръчителни действия	Отговорни структури
Превенция	Почистване и поддръжка на речни легла; контрол на язовирите; оценка на уязвими обекти, системи за ранно оповестяване и мониторинг на водните нива.	Общинска администрация, Басейнова дирекция, МРРБ
Готовност	Учения, обучения, ранно предупреждение, поддръжка на доброволни формирания. Разработване на сценарии и СОП.	Община, РДПБЗН-Варна
Реагиране	Актуализиране на планове за евакуация и спасителни действия; оборудване на кризисния щаб.	Щаб за изпълнение на Общинския план
Възстановяване	Създаване на резерви и договори за бързо възстановяване; осигуряване на финансиране.	Финансов отдел, Оперативен щаб
Киберсигурност	Въвеждане на политика за защита на данните, резервни копия и обучение на служители.	ИТ отдел, Държавна агенция „Електронно управление“

5. Приоритетни мерки и дейности (2026–2030 г.)

№	Мярка / Дейност	Отговорна институция	Срок за изпълнение
1	Актуализиране на оценката на риска и картите на рисковите зони. Разработване на сценарии. Определяне на евакуационни маршрути, места за евакуация, разработване на сценарии.	Община Вълчи дол, ГДПБЗН	2026-2028
2	Разработване на интегрирана система за ранно предупреждение	Община Вълчи дол, МВР, МОСВ	2026-2028
3	Провеждане на ежегодни учения и тренировки с	Община, Доброволни формирания	ежегодно

	участието на населението, вкл. в училища и при хора със специални потребности.		
4	Подобряване на киберсигурността на общинската инфраструктура	Община, Държавна агенция „Електронно управление“	2026–2027
5	Превантивни мерки за поддържане на язовири, речните корита и отводнителни системи	Община, МРРБ, Басейнова дирекция	ежегодно

6. SWOT АНАЛИЗ

6.1. Силни страни. Таблица 11

Таблица 11. Силни страни

№	Силна страна	Описание
1	Географско положение	Близост до областния център Варна и гр. Добрич
2	Инфраструктура	Наличие на жп гара и основна пътна мрежа
3	Водни ресурси	Изградени язовири за напояване
4	Човешки ресурс	Квалифицирана общинска администрация.
5		

6.2 Слаби страни. Таблица 12

Таблица 12 Слаби страни

№	Слаба страна	Описание
1	Демография	Застаряващо население. Относително ниската раждаемост и тенденцията на застаряване на населението, делът на хората в под трудоспособна възраст в Община Вълчи дол намалява. Сравнително голям брой хора със специални потребности.
2	Разпръснато население	22 населени места на голяма територия
3	Ограничени финансови ресурси	Малък общински бюджет
4	Техническо оборудване	Остаряла техника за бедствия и аварии

6.3 Възможности. Таблица 13

Таблица 13 Възможности

№	Възможност	Описание
1	Европейско финансиране	Достъп до оперативни програми
2	Регионално сътрудничество	Координация с област Варна
3	Доброволчески формирания	Развитие на граждански капацитет
4	Нови технологии	Внедряване на системи за ранно предупреждение

6.4 Заплахи. Таблица 14

Таблица 14. Заплахи

№	Заплаха	Описание
1	Климатични промени	Увеличаване на екстремни явления
2	Горски пожари	Засилен риск през летния сезон
3	Демографска криза	Отток на млади хора
4	Финансова несигурност	Недостатъчно средства за превенция

7. Мониторинг и оценка

Изпълнението на Програмата ще се наблюдава чрез годишен мониторинг от Общинската администрация и докладване до Общинския съвет. Междинна оценка ще се извърши през 2027 г., за да се актуализират приоритетите и мерките според настъпилите промени в рисковата среда.

8. Заключителни разпоредби

Настоящата Програма влиза в сила след нейното одобряване от Общинския съвет на Община Вълчи дол. Тя подлежи на периодична актуализация и е неразделна част от Общинския план за защита при бедствия.

7. Стратегически цели и оперативни цели

На следващите таблици са дадени различни стратегически цели

Стратегическа цел 1: Постигане на устойчивост на обществото при бедствия

Оперативна цел 1.1: Повишаване на обществената осведоменост за риска от бедствия

Индикатор	Начална стойност	Целева стойност 2030	Мерна единица
Брой проведени кампании годишно	0	5	брой
Брой обучени граждани	20	100	брой
Обхванати учебни заведения	0	1	%

Оперативна цел 1.2: Изграждане на система за събиране и споделяне на данни за загуби от бедствия

Индикатор	Начална стойност	Целева стойност 2030	Мерна единица
Функционираща база данни	не	да	да/не
Актуализирана карта на риска	не	да	да/не

Стратегическа цел 2: Изграждане на капацитет за управление на риска от бедствия

Оперативна цел 2.1: Укрепване на институционалния капацитет на общината

Индикатор	Начална стойност	Целева стойност 2030	Мерна единица
Обучени служители	5	30	брой
Актуализиран план за защита	да	да	да/не
Проведени учения	0	5	брой ГОДИШНО

Оперативна цел 2.2: Развитие на способностите за реагиране при бедствия

Индикатор	Начална стойност	Целева стойност 2030	Мерна единица
Доброволци в общината	2	20	брой
Оборудвани аварийни групи	1	5	брой
Техника за бедствия	1	10	брой единици

Оперативна цел 2.3: Изграждане на система за ранно предупреждение

Индикатор	Начална стойност	Целева стойност 2030	Мерна единица
Функционални сирени	24	24	брой
Обхванато население от СРПО	100	100	%
Система BG ALERT	да	да	да/не

Стратегическа цел 3: Намаляване на съществуващите рискове от бедствия

Оперативна цел 3.1: Инвестиции в превантивни мерки

Индикатор	Начална стойност	Целева стойност 2030	Мерна единица
Укрепени свлачищни участъци	0	3	брой/m
Почистени дерета и водостоци	1.5	3	km
Противопожарни пояси	0	0	km
Обследвани високорискови обекти	0	0	брой

Оперативна цел 3.2: Устойчивост на критичната инфраструктура

Индикатор	Начална стойност	Целева стойност 2030	Мерна единица
Модернизирани обекти	0	1	брой
Сеизмично укрепени сгради	0	1	брой
Резервни водоизточници	0	0	брой

Стратегическа цел 4: Устойчиво финансиране на защитата при бедствия

Оперативна цел 4.1: Диверсификация на източниците на финансиране

Индикатор	Начална стойност	Целева стойност 2030	Мерна единица
Спечелени проекти	0	0	брой
Привлечени средства	0		лв.
Партньорства	0	0	брой

10. Дейности за реализация на програмата

10.1. Приоритетна област: РАЗБИРАНЕ НА РИСКА ОТ БЕДСТВИЯ

Компонент	Описание
Описание на дейността	Провеждане на информационни кампании, обучения, състезания и конкурси за деца
Целева група	Всички възрастови групи, учебни заведения
Срок за изпълнение	Ежегодно
Бюджет (ориентировъчен)	500 лв. годишно
Очакван резултат	Повишена обществена осведоменост за рисковете
Индикатор	Брой проведени събития; брой участници
Отговорна институция	Община Вълчи Дол, РДПБЗН Варна, БЧК, училища
Източници на финансиране	Общински бюджет, спонсори, дарения

Дейност 10.1.2: Обучения и тренировки

Компонент	Описание
Описание на дейността	Организиране на обучения за общинска администрация, служби, доброволци и населението
Целева група	Служители, доброволци, граждани
Срок за изпълнение	Ежегодно - минимум 2 обучения
Бюджет (ориентировъчен)	500 лв. годишно
Очакван резултат	Подготвено население и специалисти
Индикатор	Брой обучени лица; брой проведени учения
Отговорна институция	Община Вълчи Дол, РДПБЗН Варна, БЧК
Източници на финансиране	Общински бюджет, проекти

Дейност 10.1.3: Разработване и актуализация на карти на риска

Компонент	Описание
Описание на дейността	Изготвяне на цифрови карти с рискови зони с използване на ГИС
Целева група	Общинска администрация, граждани
Срок за изпълнение	2026-2027 г., актуализация на всеки 2 години
Бюджет (ориентировъчен)	500 лв.

Очакван резултат	Актуална карта на рисковете, достъпна онлайн
Индикатор	Изготвена карта; брой актуализации, анализ на промените
Отговорна институция	Община Вълчи Дол - дирекция УТТОС
Източници на финансиране	Общински бюджет, ОПОС, ОПРР

Дейност 10.1.4: Създаване на база данни за бедствия и щети

Компонент	Описание
Описание на дейността	Разработване на система за регистриране на бедствия и причинени щети
Целева група	Общинска администрация
Срок за изпълнение	2026-2028 г.
Бюджет (ориентировъчен)	2500лв.
Очакван резултат	Функционираща информационна система
Индикатор	Създадена база данни; регистрирани събития
Отговорна институция	Община Вълчи Дол
Източници на финансиране	Общински бюджет, проекти

11. Приоритетна област: засилване на институционалното управление

Дейност 11.1: Укрепване на Общинския съвет за намаляване на риска от бедствия

Компонент	Описание
Описание на дейността	Активизиране на работата на ОБСНРБ, провеждане на редовни заседания
Целева група	Членове на съвета, общинска администрация
Срок за изпълнение	Постоянна дейност
Бюджет (ориентировъчен)	В рамките на текущата дейност
Очакван резултат	Ефективна координация и вземане на решения
Индикатор	Брой проведени заседания годишно (мин. 4)
Отговорна институция	Кмет на община Вълчи Дол, ОБСНРБ
Източници на финансиране	Общински бюджет

Дейност 11.2: Обучение на общинската администрация

Компонент	Описание
Описание на дейността	Специализирани обучения за служители по управление на риска
Целева група	Общински служители, кметове на кметства

Срок за изпълнение	Ежегодно
Бюджет (ориентировъчен)	500лв. годишно
Очакван резултат	Повишен капацитет на администрацията
Индикатор	Брой обучени служители
Отговорна институция	Община Вълчи Дол, РДПБЗН Варна
Източници на финансиране	Общински бюджет, ОПДУ

Компонент	Описание
Описание на дейността	Актуализация на оценката на риска на всеки 3 години
**Целева група	

Дейност 11.3: Периодична оценка на риска и мониторинг на промените.

На Таблица 15 са представени основните показатели за наблюдение и мониторинг на промените.

Таблица 15

№	Вид риск / опасност	Показатели за наблюдение	Метод за събиране на данни	Отговорна институция	Периодичност на оценката	Критерии за промяна на нивото на риска	Необходими коригиращи действия	Забележки
1	Наводнения (речни/поройни)	Нива на реките; състояние на дерета; брой инциденти	Спътникови данни, теренни проверки, ГИС	Община Вълчи дол, Басейнова дирекция	На всеки 6 месеца	Увеличена честота на наводнения; промени в речните профили	Почистване, укрепване, актуализация на картите на риска	
2	Земетресения	Сеизмични данни; състояние на критичните сгради	Данни от НИГГ-БАН; технически и обследвания	Община, строителен контрол	Всяка година + след събитие	Увеличена активност; нови уязвимости	Укрепване, актуализация на плановете за евакуация	
3	Снежни бури и снегонавявания	Брой затворени пътища; време за реакция; техника	Отчети на почистващи фирми	Дирекция „Инфраструктура“, Община	След всеки зимен сезон	Повишена тежест на зимните явления	Увеличаване на техника, нови маршрути	
4	Горски пожари	Брой пожари; влажност на	ДРПБЗН, горски	Община, ПБЗН, ДГС	На 3 месеца	Увеличаване на пожари;	Почистване, профилактика, обучения	

		почвите; състояние на просеките	СТОПАНСТ ВА			изсъхнала растително СТ		
5	Засушаване и бури	Валежи; състояние на земеделски площи	Метео станции, агр. служби	НИМХ, Община	На 6 месеца	Отклонения от сезонните норми	Подкрепа за напояване, противоградо ви мерки	
6	Промишлени аварии	Брой инциденти; отчетен риск от предприятия	Инспекци и по ЗБУТ	Община, РИОСВ	Годишно	Регистрира ни инциденти	Учения, контрол, обновяване на планове	
7	Транспортни произшеств ия	Брой катастрофи ; черни точки	Пътна полиция, АПИ	Община, МВР	На 6 месеца	Повишаван е на произшеств ията	Маркировка, сигнализация, видеонаблюд ение	
8	Епидемии – човешки	Заболевае мост; наличност на медицински ресурси	РЗИ, общинск и центрове	МНЗ	Месечно	Повишени стойности	Профилактик а, информацио нни кампании	
9	Епидемии – животински	Заболевае мост по ферми	БАБХ отчети	БАБХ, Община	На 3 месеца	Увеличение на случаи	Контрол, ваксинации, биосигурност	
1 0	Кибер- рискове	Брой инциденти; състояние	Логове, ИТ одит	ИТ отдел на общината	На 6 месеца	Регистрира ни опити за атаки	Усилване на защити, резервни копия	

		на системите						
1	Язовири и водни обекти	Техническо състояние; водни нива	Оценки по Наредба 13	Община, ДАМТН	На 3 месеца	Констатиращи дефекти	Ремонт, почистване, аварийни мерки	
1	Критична инфраструктура	Състояние на енергия, вода, транспорт	Оператори, инспекции	Община, частни оператори	Годишно	Уязвимости или сринове	Инвестиции, планове за възстановяване	

Съпътстващи принципи на периодична оценка на риска и мониторинг на промените:

- Ранно откриване на промени в рисковата среда
- Своевременно планиране на коригиращи мерки
- Подкрепа за междинния преглед през 2027 г.
- Интегриране в ГИС системи и електронен регистър на бедствията

На Таблица 16 са представени основните мерки за намаляване риска от бедствие на Програмата за намаление риска от бедствия за периода 2026-2030

Таблица 16. Обединена таблица за мерки за намаляване на риска от индустриални и природни бедствия – Община Вълчи дол

№	Цел / Оперативна цел	Конкретна мярка / дейност	Вид интервенция	Отговорна институция	Бюджет (евро.)	Срок за изпълнение	Необходими ресурси	Допълнителни мерки за ефективност	Мониторинг и индикатори	Източници на финансиране	Забележки
---	----------------------	---------------------------	-----------------	----------------------	----------------	--------------------	--------------------	-----------------------------------	-------------------------	--------------------------	-----------

1	Повишаване на обществената осведоменост за риска от бедствия	Провеждане на ежегодни информационни кампании, състезания и обучения в училища	Обучение / Комуникация	Община Вълчи дол, РДПБЗН Варна, БЧК, училища	1000 евро годишно	Ежегодно	Материали, лектори, транспорт	Медийна кампания, партньорства с училища	Брой кампании и участници	Общински бюджет, дарения	Възможност за включване в ОПДУ
2	Изграждане на база данни за бедствия и щети	Създаване на ГИС-система и електронен регистър на бедствията	Информационна система	Община Вълчи дол	20 000 евро	2025–2027	Софтуер, ИТ специалисти	Обучение на служители	Създадена и функционираща база данни	Общински бюджет, проекти	Свързване с НСИ и ГДПБЗН
3	Актуализация на картата на риска	Изготвяне на цифрови карти на рисковите зони (наводнения, свлачища, пожари)	Инженерно-техническа	Община Вълчи дол, дирекция УТПОС	включено в т.2-	2025–2026	ГИС експерти, данни от РИОСВ и МРРБ	Полеви проверки	Брой актуализации и анализи	ОПОС, ОПРР, общински бюджет	Актуализация на всеки 2 години
4	Укрепване на институциите	Провеждане на обучения за	Обучение / Управление	Община Вълчи дол, РДПБЗН	1000 евро годишно	Ежегодно	Зала, обучители	Интерактивни сценарии	Брой обучени служители	Общински бюджет, ОПДУ	Координация с ГДПБЗН

	налния капацитет	администрацията		Н Варна							
5	Развитие на способностите за реагиране	Осигуряване и оборудване на доброволно формиране	Инфраструктура / Техническа	Община Вълчи дол, БЧК	налично към момента	2025–2028	ЛПС, инструменти, облекла	Учения и симулации	Брой доброволци и учения	Общински бюджет, МВР	Нужда от складове и помещения
6	Изграждане на система за ранно предупреждение	Монтиране и интеграция на сирени, връзка с BG ALERT	Техническа / Информационна	Община Вълчи дол, МВР, ДА „Електронно управление“	налично към момента	2026	Телекомуникационно оборудване	Обучение на оператори	Обхванато население (%)	Национални и европейски фондове	Съвместимост с областната система
7	Инвестиции в превантивни мерки	Почистване на дерета, укрепване на свлачища, противопожарни пояси	Инженерно-строителна	Община Вълчи дол, МРРБ, МОСВ	20 000 евро годишно	Ежегодно	Машини, строителни материали	Контрол на изпълнението	Км укрепени участъци / дерета	Общински и държавен бюджет	Да се включат по приоритетни програми
8	Устойчивост на критичната	Сеизмично укрепване	Инвестиционна	Община Вълчи	Координация	2025–2030	Строителни	Технически надзор	Брой укрепени сгради	Държавен и общински	Координация с МРРБ

	инфраструктура	на училища и обществени сгради		дол, УПОС	с МРР Б		фирми, експерти			ки бюджет	
9	Диверсификация на финансирането	Подготовка и кандидатстване по проекти за устойчивост	Финансово управление	Община Вълчи дол	–	Постоянно	Екип по проекти	Партньорства	Брой спечелени проекти	Европейски програми	Да се актуализира ежегодно
10	Мониторинг и оценка	Провеждане на междинна оценка 2027.	Организационна	Община Вълчи дол, ОБСНР Б	1000 евро	2027, ежегодно	Анализатори, ГИС	Доклади, публичност	Отчетни показатели	Общински бюджет	Да се публикува онлайн

Раздел IV. Проблеми за оценка на риска и намаляване на риска от бедствия

- Разработването на планове и програми за защита при бедствия, оценката на риска, управление на кризи и реагиране при бедствия, не е еднократен акт, а ежедневен, високоинтелектуален и практически насочен процес, базиран на последните постижения в науката и симулационните технологии.
- Недостатъчен аналитичен капацитет на Общината и липса на отделна програма и капацитет, за последователна и задълбочена оценка на интегрираната оценка на риска от бедствия.
- Липсата на стратегическа рамка и непрекъснат контрол и приета методология за оценка на риска от бедствия и прилагането на мерки за намаляване риска от бедствия на ниво община.
- Наличните в момента данни за бедствията са разпръснати, ограничени и трудно могат да бъдат сравнявани - използват се различни критерии. Няма унифицирани форми за проследяване развитието на бедствието. Данните за физическите и икономическите последствия от бедствията са в най-добрия случай индикативни {7}.
- Слаба ангажираност на застрахователните дружества. Пълно разминаване в приоритетите на застрахователният бизнес и анализирането и оценката на риска от бедствия, предвид данните, с които разполагат за възникнали събития и нанесени щети в сътрудничество с община Вълчи дол.
- Не се използват в пълен капацитет добрите практики, които спомагат за намаляване на риска от бедствия и повишават отговорното отношение на ръководните институции и обществото към бедствията.
- Съществуват завършени редица международно финансирани проекти в различни ведомства, институти, министерства, касаещи намаляването риска от бедствия, но на тях не им се дава гласност и не се популяризират, като добри практики. Резултатите от тях не се предоставят за ползване и остават затворени в рамките на организацията която е била включена в проекта.
- Липсват съгласувани процедури и системни тренировки между съседни общини за реакция при възникнали бедствия и изготвяне на съвместни програми и планове за намаляване риска от бедствия.
- Недостатъчно финансиране на общината за провеждане на пълна система за превенция.

Раздел V. Следващи стъпки

Съгласно чл. 6д (2) от 33Б (2), проектът на общинската програма за намаляване на риска от бедствия се публикува за обществено обсъждане на интернет страницата на общинска администрация за срок един месец.

(3) В едномесечен срок след изтичането на срока по ал. 2 кметът на общината внася общинската програма за намаляване на риска от бедствия

за съгласуване от съвета по чл. 64а, ал. 1, след което я предлага за приемане от общинския съвет.

(4) По предложение на кмета на общината може да се измени или отмени общинската програма за намаляване на риска от бедствия, като се спазва процедурата по ал. 2 и 3.

Раздел VI. Допълнения и уточнения

{0} Многослойна безопасност

Сравнително нова концепция (източник: <https://thewaterchannel.tv/articles/ccc-dikes/>) отнасяща се за различни случаи – киберсигурност, природни бедствия и др. В случай на наводнение се разглеждат три случая:

1. Предотвратяване на наводненията (разглеждане на бариерите срещу наводненията).
2. Планиране на земеползване (поглед зад дигите).
3. Аварийно измерване (аварийно реагиране по време на неочаквани наводнения).

Идеята на концепцията е, че освен предприемането на превантивни мерки (напр. Изграждане на диги), е важно да се постигне минимум последствия от наводненията.

Основната и най-важната част е насочена към превенцията (слой 1). Този слой включва всички мерки, необходими за предотвратяване на наводненията. Тъй като винаги има малки шансове за превантивни мерки, които не са необходими, важно е да се минимизира ефектът от наводненията на ранен етап чрез планиране на земеползване (слой 2) За да можете да използвате този слой е важно да се действа адекватно, когато е необходимо управление на кризи (слой 3).

{1} Риск

Различните дефиниции на понятието „**Риск**“ имат един и същ смисъл. Те само добавят елементи към понятието риск. Двете основни дефиниции са:

$$\text{Риск} = (\text{вероятност}) \times (\text{въздействие})$$

$$\text{Риск} = (\text{опасност}) \times (\text{уязвимость})$$

Важно е да се прави разлика между английските термини за **риск (risk)** и **опасност (hazard)**, които в някои езици се превеждат с една и съща дума.

Ако се вземе предвид второто определение, разликата между риск и опасност е в уязвимостта на потърпевшите: потенциалната опасност включва само (вероятния) негативен ефект от даден инцидент (бедствие или криза). Степента на уязвимост на хората и околната среда при такъв ефект определя дали рискът е значителен. Например: наводнението само по себе си може да бъде разгледано като опасност. Ако обаче възникне в ненаселен район, без икономическа и екологична стойност, то тогава казваме, че няма, или има малък риск.

Рискът може да бъде дефиниран като възможност или като вероятност конкретно събитие, причиняващо загуби да бъде претърпяно от дадена система от елементи, като резултат от дадено ниво на застрашеност. Елементи на риска предствалват населенията, общностите, околната среда, икономически дейности и услуги, които са под угрозата от бедствия в даден район.

{2} Уязвимость

Уязвимостта е съставно понятие, което включва излагане и податливост. Например степента, на която сградите са уязвими към наводнения, зависи както от степента на излагане (каква е височината на водата?), така и от степента, в която сградите наистина са засегнати от вода (от какъв материал и колко здраво са построени?).

Разликата в двете дефиниции е в групирането на понятията. Комбинирането на тези понятия създава следната сложна дефиниция:

$$\text{риск} = \underbrace{\text{вероятност} \times \text{ефект}}_{\text{опасност}} \times \underbrace{\text{излагане} \times \text{податливост}}_{\text{уязвимость}} \quad \text{въздействие}$$

Формулите са предназначени да се посочи, че рискът е понятие, състоящо се от различни компоненти, но резултатите не трябва просто да се умножават. Това би накарало политически или административни ръководители да стигнат до необосновани заключения, че вероятността и въздействието по дефиниция трябва да се вземат еднакво под внимание. Важно е, че в оценката на рисковете, както вероятността, така и въздействието се анализират и се преценяват отделно.

Всяка част от концепцията за риска е необходима за идентифициране на мерки за намаляване на риска. Допълнителна причина за отделното анализиране на различните компоненти на понятието за риск е, че всяка от тях може да доведе до различни видове мерки за защита. Даден риск може да бъде намален чрез преодоляване на елементите на възникване, основния ефект, излагане и податливост. **За всеки вид бедствие или криза е подходящо да се отчитат кои са най-определящите елементи на риска и съответно къде се намират най-големите възможности за намаляването му.**

{3} Експозиция Данните за експозицията трябва да съдържат физическото местоположение на актива, както и характеристиките на актива, които влияят на неговата уязвимост и да позволят оценката на щетите или загубите на актива. Тези характеристики обикновено могат да включват:

- географско местоположение на всеки изложен елемент;
- структурни характеристики;
- заместващи стойности;
- човешка професия / плътност на населението / брой хора на всяко място, и социално-икономически характеристики на населението на всяко място

{4} **Смекчаване:** Неблагоприятните въздействия на опасностите, по-специално природните опасности, често не могат да бъдат предотвратени изцяло, но техният мащаб или тежест могат да бъдат значително намалени чрез различни стратегии и действия. Мерките за смекчаване включват инженерни техники и устойчиви на опасности конструкции, както и подобрени екологични и социални политики и общественото съзнание. Трябва да се отбележи, че в политиката за изменение на климата „смекчаването“ се определя по различен начин и е терминът, използван за намаляване на емисиите на парникови газове, които са източник на климатични промени.

{5} **Загуби на активи** Примери за физически активи, които са основата за изчисляване на преките икономически загуби, включват домове, училища, болници, търговски и държавни сгради, транспорт, енергетика, телекомуникационни инфраструктури и друга инфраструктура; бизнес активи и промишлени предприятия; и производство като култури, добитък и производствена инфраструктура. Те могат също така да включват екологични активи и културно наследство.

{6} Национална платформа за намаляване на риска от бедствия

Ефективните правителствени координационни платформи се състоят от съответни заинтересовани страни на национално и местно ниво и имат определен национален координатор. За да имат такива механизми здрава основа в националните институционални рамки, следва да бъдат установени допълнителни ключови елементи и отговорности чрез закони, наредби, стандарти и процедури, включително: ясно разпределени отговорности и правомощия; изграждане на информираност и знания за риска от бедствия чрез споделяне и разпространение на нечувствителна информация и данни за риск от бедствия; допринасяне и координиране на доклади за местен и национален риск от бедствия; координиране на кампании за повишаване на обществената осведоменост относно риска от бедствия; улесняване и подпомагане на местното многосекторно сътрудничество (напр. между местните власти); и допринасяне за определянето и отчитането на националните и местните планове за управление на риска от бедствия и всички политики, свързани с управлението на риска от бедствия.

{7} Данни за експозицията Данните за експозицията трябва систематично да се събират и актуализират. Демографските и социално-икономическите данни с географски препратки - население, възрастови класове, нива на доходи и т.н. - обикновено се събират чрез преброявания. Преброяванията на сгради, включително структурни характеристики на сградите и инфраструктурата, са по-рядко срещани. Данните за експозицията трябва да включват геореферентни местоположения на сгради и инфраструктура, структурни характеристики, заместващи стойности или характеристики, свързани с реконструкцията, като например използване на сградата. Тези данни са от основно значение за количественото определяне на загубите и приоритизиране на интервенциите. Като се има предвид потенциалната чувствителност на такива данни, те могат да бъдат събрани от държавни институции, за да бъдат предоставени на разположение на специалистите по моделиране на рискове.

Данните за историческия риск са от съществено значение за оценка на рисковете от бъдещи загуби. За много опасности такива данни не се събират систематично, каталогизират се в различни формати, недостъпни са и липсват метаданни. Записването на величината, местоположението, продължителността и времето на всяка опасност или екстремно събитие е ключов компонент в процеса на документиране и каталогизиране на щетите и загубите. Натрупани с течение на времето, тези данни осигуряват основа за калибриране и валидиране на моделите на опасност, необходими за вероятностна оценка на риска.

Програмата е приета на Заседание на Общинския съвет- Вълчи дол с
Решение № /, Протокол №, проведено наг.